

Tsvetana Georgieva. Myths and Archetypes in Bulgarian Literature. The Second Half of the 20th Century. Osvita Ukraini Publishing House, 2018. ISBN 978-617-7625-14-7

ABSTRACT

Myths and Archetypes in Bulgarian Literature. The Second Half of the 20th Century is a literary study which covers the Bulgarian literature from the early 1950s (since the so-called ‘Brigadier Movement’) to the early 1980s when works representing the totalitarian image of the world in a satirical perspective were first published.

In such a way, the study paints a picture not only of the history of Bulgarian literature, but also of the development of its poetics and its genre system: from the poetry of early socialism and the brigadiers to the surrealistic ‘drawer works’ of poets dissidents; from the cycles of regional short stories created in the 1960s by established prose writers and the brilliant historical novels of the same period to the existential quests and insights of the novels of the 1970s. The development of Bulgarian dramaturgy is represented by the satirical and absurd visions of the 1970s.

Цветана Георгиева. Мифи та архетипи в болгарській літературі (друга половина 20. ст.). АИ «Освіта України», 2018. ISBN 978-617-7625-14-7

РЕЗЮМЕ

Книгата „Мифи та архетипи в българската литература (Друга половина 20. ст.)“ („Митове и архетипи в българската литература. Втората половина на 20. век“) най-общо представлява литературоведско изследване, което обхваща произведения на българската литература от началото на 50-те години на XX век (от времето на т.нар. „бригадирско движение“) – до началото на 80-те години, когато се появяват творби, представящи сатирично тоталитарния образ на света. По такъв начин изследването изгражда представа не само за историята на българската литература, а също така за развитието на поетиката и на жанровата ѝ система: от поезията на ранния социализъм и бригадирите – до сюрреалистичните „творби от чекмеджето“ на поети-вътрешни дисиденти; от циклите разкази за регионите, създавана през 60-те години от утвърдени български прозаисти и бляскавите исторически романи от същото време – до екзистенциалните търсения и прозрения на поестта от края на 70-те; развитието на българската драматургия е представено чрез сатиричните и абсурдистични визии на авторите от 70-те години.

До този момент представата на украинския читател (специалист, филолог, културолог) за българската литература и култура от втората половина на XX век е фрагментарна и несистемна. Специалистите в тази област познават, преведени на украински език, малък брой автори на разкази; за историята на българската литературата могат да бъдат прочетени в превод литературоведски текстове, писани най-вече в началото на 80-те години (които, както е известно, бяха твърде идеологизирани, имаха за цел да фаворизират български автори, близки до властта и БКП).

В този смисъл „Митове и архетипи в българската литература“ е навременна книга и запълва определено информационно поле, една недостатъчно осветена област от българската култура; същевременно книгата рекламира българската литература от посочения период.

Книгата „Митове и архетипи в българската литература“ е разделена условно на три дяла: „Създаване на нови митологеми“, „Социалистическата тема, като част от митологичното пространство“ и „Историографски митове и литература“. Своего място в интерпретацията намират повече от 200 произведения от над 60 български творци от втората половина на XX век (например К. Павлов, П. Пенев, Е. Кузманов, С. Стратиев, Й. Радичков, Н. Хайтов, В. Мутафчиева, А. Дончев, Бл. Димитрова, И. Петров, Г. Стоев, К. Илиев, Ст. Цанев, Ат. Мандаджиев, Ем. Станев). В изследването са използвани както произведенията на българските автори, така и литературоведска и философска библиография (статии и книги), речници и енциклопедии, електронни ресурси.

Книгата се състои от 16 отделни текстови фрагмента, които обаче изграждат обща текстова тъкан, тъй като част от авторите попадат в различни интерпретаторски фокуси (например Йордан Радичков и Николай Хайтов). В текстовете са разгледани архетипни мотиви и образи, които свързват съвременни творби с Възраждането от XIX век (Левски, предателството, мотивът за „вградената невеста“, майсторството); вече формирани митологеми (Йовковият свят, турското робство, богомилството), които са осмислени с нов инструментариум; открояват се символи на екзистенциалното (лавината, златото) и новосъздадените митове (например светът на Йордан Радичков, чиято интерпретация представлява истинско предизвикателство). Интерес представлява темата за историографските митове, създадени от социалистическата наука, и тяхното

демитологизиране. Също така – утопиите/антиутопиите, възприемането на религиозното (християнското) по времето на социализма.

Всеки превод на друг национален език представлява културен трансфер. „Митове и архетипи в българската литература“ представя съвременен и научно българската култура пред украинската публика, сред която има и част етнически по произход българи.

Книгата се появява на украински език, благодарение на дебютиращите преводачки-магистри филолози, специалисти в областта на българската филология – Евгения Смирна и Альона Бирюк, за които превеждането на „Митове и архетипи в българската литература“ е предизвикателство и ценен опит.